

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**RIVOJLANISH PSIXOLOGIYASI
VA DIFFERENSIAL PSIXOLOGIYA
O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 100000 – Ta’lim

Ta’lim sohasi: 110000 – Ta’lim

Ta’lim yo‘nalishi: 60310900 -Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha)

Fan/modul kodi RPDB104		O'quv yili 2023-2024	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Rivojlanish psixologiyasi va differensial psixologiya	90	90	180	
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad –inson psixik taraqqiyotiga oid qonuniyatlar va omillar, rivojlanishning ijtimoiy vaziyati va yangi tuzulmalari mohiyatini ochib berish. Umr davrlari sgakllari va tiplari, muammoga nazariy yondashuvlarni tahlil qilish, talabalarni insonning ona qornida paydo bo'lgan davridan boshlab,to qarilik davrigacha rivojlanishining o'ziga xususiyatlari bilan tanishtirish, shuningdek, yosh bosqichlarida rivojlanish muammolarini amaliy hal etish bo'yicha ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat. Fanning vazifasi – rivojlanish psixologiyasi fanining nazariy asoslari va inson taraqqiyoti qonuniyatlarini tadqiq etish uchun amaliy materiallar bilan qurollantirish; talabalarni inson rivojlanish davrlarining o'ziga xos fiziologik, psixologik, ijtimoiy-psixologik xususiyatlari haqidagi bilimlar bilan tanishtirish; inson umrining har bir yosh bosqichida rivojlanishning ijtimoiy vaziyati, faoliyat turlari va shunga mos ravishda rivojlanish xususiyatlari bo'yicha ma'lumotlar berish va har bir yosh bosqichida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish bo'yicha amaliy ko'nikma va malakalarni shakllantirish. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Rivojlanish psixologiyasi fani predmeti Asosiy tushunchalar . Irsiyat va muhit. Rivojlanish psixologiyasi predmeti va vazifalari . Rivojlanish psixologiyasining fanlararo tizimda tutgan o 'rni. Rivojlanish tushunchasiga ta'rif. "O'sish" , " rivojlanish", "yetilish" , " yosh" tushunchalari. Filogenez , antropogenez, ontogenez , hayot yo 'li tushunchalari. Bolalalik tushunchasining tarixiy tahlili . Bolalik tarixi va madaniyatda bolalikning ijtimoiy –tarixiy fenomen sifatida aks etishi. Bola haqidagi fan predmetining tarixiy o 'zgarishi- fenomenologiyadan sababiy tushuntirishga o'tish. Bolalar psixologiyasining tarixiy shakllanishi (Ch.Darvin, J.-J.Russo,V.Preyer, S.Xoll). Xronologik, biologik, ijtimoiy va psixologik yosh o'zaro mutanosibligi. Rivojlanish vazifalari (R.Xevigxerst). Rivojlanish psixologiyasi bo 'limlari: perinatal psixologiya, bolalar psixologiyasi, o'smirlik va o'spirinlik davrlari psixologiyasi, yetuklik davri psixologiyasi, gerontopsixologiya. Psixik rivojlanish qonuniyatlari. Psixik rivojlanish butunligi , tuzulmaviyligi va bosqichligi. Rivojlanish bosqichlarining ketma-ketligi. Rivojlanishda geteroxironlik va nomutanosiblik . Akseleratsiya va retardatsiya.				

Rivojlanishda sensitiv va inqirozli davrlar.

2-mavzu. Rivojlanish psixologiyasi metodlari

Umr rivojlanishi dinamikasini o'rganish metodlari. Tadqiqotning metodologik prinsiplari. Rivojlanish psixologiyasida qo'llaniladigan asosiy metodikalar. Eksperiment metodi. Biografik metod. Observatsion metod (kuzatish va o'zini - o'zi kuzatish. Psixodiagnostik metodlar (anketa, so'rovnomalar, test). Longitudinal metod.

3-mavzu. Inson psixik taraqqiyotini tushuntirishga asosiy nazariy yondashuvlar.

Psixik rivojlanish qonuniyatlarga biogenetik yondashuv. Rekapitulyatsiya konsepsiyasi. (St.Xoll). Rivojlanishda tarixiylik va individuallik o'zaro aloqadorligi muammosi. Ontogenezda psixik rivojlanishni harakatlantiruvchi kuchlarni tushunishga omilli yondashuvlar. Nativizm va empirizm. Preformizm nazariyasi. Uch bosqich nazariyasi. (K.Byuler). Yetilish nazariyasi. (A.Gezell). Bola psixik rivojlanishiga normative yondashuv (A.Gezell, A.Bine., L.Termen) Klassik assotsianizm (Dj. Lork) rivojlanishda muhit va tajribaning roli haqida. Bixeviorizm va neobixeviorezmda rivojlanish muammosi (D. Uotson, E.Torndayk, K.Xall, B.Skinner). Ijtimoiy o'zgartirish nazariyasi (A.Bandura, R.Uolters). Konvergentsiya nazariyasi (V.Shtern). Rivojlanishni tushuntirishda psixodinamik nazariyalar. Psixosozial va rivojlanish nazariyalari (Z.Freyd). Yetishmovchilik kompleksi va sotsial hissiyot rivojlanishni harakatlantiruvchi kuch sifatida. Sibling maqomi va rivojlanish xususiyatlari (A.Adler). Shaxs rivojlanishini tushuntirishda M.Kleyn, A.Freyd, D.Vinnikod, M.Maler g'oyalari. D.Boulbe nazariyasi. Eynsvord eksperimentlari. Shaxs rivojlanishini tushuntirishda epigenetik konsepsiya (E.Erikson). Bolaning intellektual rivojlanishi konsepsiyasi (J.Piaje). Egosentrik nutq va egosentrik tafakkur.

Rivojlanish psixologiyasida madaniy-tarixiy konsepsiya. (L.S.Vigotskiy). Yosh tuzilmasi va dinamikasi. Rivojlanishning ijtimoiy vaziyati tushunchasi. Bola rivojlanishida o'qitish muammosi. Rivojlanishning yaqin zonasi tushunchasi, uning nazariy va amaliy ahamiyati.

Inson psixik rivojlanishini tushuntirishga ijtimoiy-madaniy yondashuv (A.Vallon). Ekologik tizimlar modeli (U.Bronfenbrenner).

4-mavzu. Perinatal davr

Perinatal davr: homilaning sensor, motor va reflektor faolligi. Xomiladorlik davri trimestrining psixologik xususiyatlari. S.fanti konsepsiyasi. Xomilaga ta'sir etuvchi teratogen omillar. Perinatal davr inqirozlari. Tug'ilish aktining psixologik xarakteristikasi (O.Rank, S.Grof). Onalik psixologiyasi.

5-mavzu. Chaqaloqlik va go'daklik davri,

Chaqaloqlik davrining umumiy fiziologik xususiyatlari. Apgar shkalasi bo'yicha fiziologik xolatni baxolash. Chaqaloqlik davrining psixologik xarakteristikasi. Chaqaloqlik davri inqirozi. Jonlanish kompleksi. Go'daklik davrida rivojlanishning ijtimoiy vaziyati va yetakchi faoliyat. Go'daklik davrining psixologik xususiyatlari. Manipulyativ faoliyat, psixik funksiyalar. Emotsional

muomala yetakchi faoliyat sifatida. Nutqning vujudga kelishi. Passiv nutq. Aktiv nutq. Avtonom nutq. Kognitiv o'zgarishlar, psixosotsial rivojlanish. Predmetli faoliyat va o'yin manbalari. Go'daklik davrida aqliy rivojlanish. 1 yoshdagi inqiroz.

6-mavzu. Ilk bolalik davri

Ilk bolalik davrida bolalarda jismoniy rivojlanishning o'ziga xos xususiyatlari. Rivojlanishning ijtimoiy vaziyati. Ilk bolalik davrida emotsional rivojlanish. Bolaning individual hissiyotlari. Uch yosh inqirozi. Ilk bolalik davrida nutqning rivojlanishi. Rivojlanishdagi buzilishlar.

7-mavzu. Maktabgacha bolalar psixologiyasi

Maktabgacha yoshdagi davrda rivojlanishning ijtimoiy vaziyati xususiyatlari. Maktabgacha yoshdagi bolalarning asosiy fiziologik xususiyatlari. Maktabgacha yoshdagi davrda kognitiv jarayonlar rivojlanishning o'ziga xos xususiyatlari. Piaje tajribalari. O'yin vazifalarning shakllanishi va transformatsiyasi. Didaktik o'yinlar. Bolalar o'yinlarining ijtimoiy mazmuni. Rolli-syujetli o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalar yetakchi faoliyati sifatida.

8-mavzu. Maktabga tayyorgarlik muammosi.

Bolaning maktabga tayyorgarlik muammosi. Fiziologik tayyorgarlik. Kognitiv tayyorgarlik. Kommunikativ tayyorgarlik. Ijtimoiy tayyorgarlik. Maktab o'quvchisi ijtimoiy pozitsiyasi. Maktabga yetilish tushunchasi. Maktabga tayyorgarlikni aniqlash metodikasi.

9-mavzu. Kichik maktab yosh davri.

Kichik maktab yoshidagi bolalarning jismoniy rivojlanishidagi o'ziga xos xususiyatlari va anatomik -fiziologik o'zgarishlar. Rivojlanishning ijtimoiy vaziyati yetti yosh inqirozi : yuzaga kelish sabablari, simptomlari. O'quv faoliyati-

Kichik maktab yoshidagi bolaning yetakchi faoliyat sifatida . Kichik maktab yosh davrida ijtimoiy-psixologik rivojlanish. Emotsional rivojlanish va uning o'ziga xos xususiyatlari. Maktabga yetilish tushunchasi. Maktabga moslashish davridagi qiyinchiliklar o'zlashtira olmaslik pedagogik psixologik muammo sifatida. Disleksiya, disgrafiya va ularning psixologik korreksiyasi.

10-mavzu. O'smirlik davri.

O'smirlik davri inson rivojlanishidagi tub burilish davri sifatida . O'smirlik davridagi asosiy fiziologik va neyrogumoral o'zgarishlar . O'g'il va qiz bolalarda o'smirlik davrida jismoniy rivojlanishdagi farqlar. Akseleratsiya va uning o'ziga xosligi. Retardatsiya. O'smirlik davrida kuzatiladigan asosiy psixologik o'zgarishlar. Rubertat inqirozi. O'smirlik davridagi shaxslararo munosabatlar. O'smirlik davri bo'yicha chet el nazariyalari. O'smirlik davrida xulq-atvorda kuzatiladigan o'zgarishlar. Xarakter aksentuatsiyasi. Deviant xulq atvorda va uning kelib chiqish sabablari. O'smirlik davrida ijtimoiylashuv jarayonining o'ziga xosligi. O'smirlar submadaniyati.

11-mavzu. O'spirinlik davri

O'spirinlik davrida rivojlanishning o'ziga xosligi. O'spirinlik davri inqirozi. Dunyoqarashning kamol topishi. Kasbga yo 'naltirish va hayotiy istiqbol. Jinsiy roller omili va kasb tanlash. O'spirinlik davrining turli ilmiy nazariyalardagi talqini. E.Erikson nazariyasi va aynanlik. Aynanlik komponentlari. D.Marsia va psixosotsial moratoriy.

12-mavzu. Yetuklik davri psixologiyasi

Yetuklik davrida aqliy bilish jarayonlari rivojlanishi masalalari. Normativ va nonormativ xodisalar. «Umr soati» tushunchasi. «O'rta yoshlar» inqirozi. O'rta yetuklik davrida kognitiv imkoniyatlarning o'zgarishi va saqlanib qolishi. Yetuklik davrida tafakkurning bir maromligi. Joriy intellekt. Kristallashgan intellekt. Psixosotsial rivojlanishdagi shaxslararo munosabatlar. Salomatlik masalasi yetuklik davrining asosiy muammosi sifatida. Yetuklik davrida qadriyatlar tizimi. Motivatsiya inqirozi. Ijtimoiy mavqe muammosi.

13-mavzu. Gerontopsixologiya

Gerontopsixologiyaning fan sifatida shakllanishi. Hozirgi davrning asosiy ijtimoiy-gerontologik muammolari. Keksalik va qarish. Qarilik davrining anatomik-fiziologik xususiyatlari va asosiy jismoniy o'zgarishlari. Qarish nazariyalari. Qarilik davrining o'ziga xos psixologik xususiyatlari. Qarilik davrida kognitiv sohaning o'ziga xosligi. Qarilik davrining ijtimoiy muammolari. Emotsional yetishmovchilik sindromi. Eydjizm. Keksalik va qariyalarni ijtimoiy-psixologik jixatdan qo'llab-quvvatlash muammolari.

Uzoq umr ko'ruvchilar psixologiyasi. Uzoq umr ko'rishning biologik, ijtimoiy va psixologik omillari. Ijodiy salohiyat. Qariyalar bilan psixologik-konsultatsiya tadbirlarini olib borish xususiyatlari.

14-mavzu. Differensial psixologiya individual farqlar haqidagi fan sifatida

Differensial psixologiya fan sifatida, uning predmeti va vazifalari. Psixologiyaning boshqa ilmiy sohalari bilan kesishish sohalari. Individualfarqlar psixologiyasining asosiy yo'nalishlari. Differensial psixologik tadqiqot yo'nalishlari. Differensial psixologiya usullarining tasnifi. Individual farqlar manbalari. Integral individuallik va uning tuzilishi. Individuallikning rasmiy xususiyatlaridagi farqlar: psixik jarayonlar, yarim sharlar assimetriyasi, asab tizimining xususiyatlari va temperament. Individuallikning mazmunli tomoni. Karakter. Imkoniyatlar. Intellekt.

15-mavzu. Gender farqlari psixologiyasi, jinsiy xulq-atvor

Gender tushunchasi. Individuallik tuzilishidagi jins. Jinsiy aloqaning evolyutsion nazariyasi V.A. Geodekyan. Jinsiy dimorfizm, dipsixizm, dikronomorfizm. Li Ellising neyroandragonistik jinsiy nazariyasi. Androgenetik xulq-atvorni boshqarish bilan bog'liq barqaror xulq-atvor dasturlari. Jins va temperament, xarakter, aql, til qobiliyatlari omillari. Shaxsning jinsiy xulq-atvori. Erkaklar va ayollarning ijtimoiy stereotiplari. Erkaklar va ayollarning kasbiy

o'zini o'zi anglashi

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Rivojlanish psixologiyasi fani predmeti.
2. Rivojlanish psixologiyasi metodlari.
3. Rivojlanish psixologiyasida madaniy-tarixiy konsepsiya.
4. Inson psixik taraqqiyotini tushuntirishga asosiy nazariy yondashuvlar.
5. Perinatal davr.
6. Homilaga ta'sir etuvchi teratogen omillar.
7. Perinatal davrinqirozi.
8. Chaqaloqlik va go'daklik davri.
9. Nutqning vujudga kelishi. Passiv, aktiv nutq.
10. Ilk bolalik davri.
11. Ilk bolalalik davrida nutqning rivojlanishi. Nutqning buzilishi.
12. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi.
13. Didaktik o'yinlar. Piage tajribalari.
14. Maktabga tayyorgarlik muammosi.
15. Maktabga tayyorgarlikni aniqlash metodikasi
16. Kichik maktab yoshi davri
17. Maktabga moslashish davridagi qiyinchiliklar, o'zlashtira olmaslik.
18. Disleksiya, disgrafiya va ularning psixologik korreksiyasi
19. O'smirlik davri inqirozlari.
20. Xarakter aksentuatsiyasi. Xulq atvorda kuzatiladigan o'zgarishlar.
21. O'spirinlik davrining turli ilmiy nazariyalaridagi talqini.
22. Yetuklik davri psixologiyasi.
23. Salomatlik masalasi yetuklik davrining asosiy muammosi sifatida.
24. Gerontopsixologiya
25. Uzoq umr ko'ruvchilar psixologiyasi.
26. Differensial psixologiya individual farqlar haqidagi fan sifatida.
27. Individuallikning rasmiy xususiyatlaridagi farqlar.
28. Gender farqlari psixologiyasi, Jinsiy xulq atvor
29. Erkaklar va ayollarning ijtimoiy stereotiplari
30. Jins va temperament, xarakter, til qobiliyatlari

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Rivojlanish psixologiyasida davrlashtirish muammosi.
2. Rivojlanishda yuzaga keladigan buzilishlar xarakteristikasi.
3. Perinatal psixologiyaning asosiy muammolari.
4. Bolalik davrida psixik deprivatsiya.
5. Umr davrlari inqirozlari.
6. O'smirlik davrida fiziologik rivojlanish xususiyatlari va uning o'smir psixologiyasiga ta'siri.
7. O'spirinlik davrida kasb tanlashga doir muammolar.
8. Yetuklik davrida kognitiv soha rivojlanish xususiyatlari.
9. Gerontopsixologiya muammolari.
10. Senil demensiya zamonaviy muammo sifatida.
11. Differensial psixologiya usullarining tasnifi
12. Androgenetik sulq-atvorni boshqarish bilan bog'liq barqaror xulq-atvor dasturlari.
13. Shaxsning jinsiy xulq-atvori
14. Erkaklar va ayollarning ijtimoiy stereotiplari.
15. Individuallikning rasmiy xususiyatlaridagi farqlar.
16. Homilaga ta'sir etuvchi teratogen omillar.
17. Perinatal davr inqirozi.
18. Chaqaloqlik va go'daklik davri.
19. Nutqning vujudga kelishi. Passiv, aktiv nutq.
20. Ilk bolalik davri.
21. Ilk bolalik davrida nutqning rivojlanishi. Nutqning buzilishi.
22. Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasi.
23. Didaktik o'yinlar. Piaje tajribalari.
24. Maktabga tayyorgarlik muammosi.
25. Maktabga tayyorgarlikni aniqlash metodikasi
26. Kichik maktab yoshi davri
27. Maktabga moslashish davridagi qiyinchiliklar, o'zlashtira olmaslik.
28. Disleksiya, disgrafiya va ularning psixologik korreksiyasi
29. O'smirlik davri inqirozlari.
30. Xarakter aksentuatsiyasi. Xulq-atvorda kuzatiladigan o'zgarishlar.
31. O'smirlik davrida xulq-atvorda kuzatiladigan o'zgarishlar
32. Rivojlanishning ijtimoiy vaziyati yetti yosh inqirozi
33. Bolalar o'yinlarining ijtimoiy mazmuni
34. Kasbga yo'naltirish va hayotiy istiqbol
35. Uch yosh inqirozi
36. Qarilik davrining o'ziga xos psixologik xususiyatlari
37. Gudaklik davrida psixik rivojlanishda kattalar bilan emotsional muloqot
38. Li Ellisning neyroandragonistik jinsiy nazariyasi
39. Erkaklar va ayollarning kasbiy o'zini o'zi anglashi
40. Akseleratsiya va uning o'ziga xosligi.
41. Jonlanish kompleksi
42. Go'daklik davrida aqliy rivojlanish

	43. Ilk bolalik davrida nutqning rivojlanish xususiyatlari. 44. Ilk bolalik davrida o'z-o'zini anglashning rivojlanishi va 3 yosh inqirozi 45. Maktabgacha yosh davrida psixofiziologik taraqqiyotning umumiy tavsifi
3.	VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: SHaxsning rivojlanish davrlari oid bilimlarning shakllanish va rivojlanish tarixini, fanning tadqiqot usullarini, shaxsning shakllanishi hamda rivojlanishining qonuniyatlari, xususiyatlari xossalari haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lish</i>; ilmiy-psixologik asoslariga taalluqli ma'lumotlarni, jamiyatdagi voqea-hodisalarni, shaxsning o'zida kechadigan jarayon, o'zgarishlarni ilmiy-amaliy jihatlarini aniqlash, tashxis qilish, sub'ekt kamolotiga ta'sir etuvchi ob'ektiv va sub'ektiv omillarni bilish <i>ko'nikmasiga ega bo'lishi</i>; Inson ruhiyatining rivojlanish davrlarini chaqaloqlik, go'daklik, ilk bolalik maktabgacha yosh, kichik maktab yoshidagi o'quvchilari, o'smirlari, o'spirinlari o'ziga xos jihatlarini aniqlay olish va ularni tahlil qilish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>
4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar • amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	VIII . Asosiy adabiyotlar: 1. G'oziyev E. Ontogenez psixologiyasi. T. 2020. 2. Крайг Г. Бокум Д. Психология развития. С.Пб. "Питер" 2019 3. 3. Психология развития личности (средний возраст, старение, смерть). Полный курс. Под ред. А.А.Реева.-2019. Qo'shimcha adabiyotlar: 4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: "O'zbekiston", 2017 - 488 b. 5. Эльконин Д.Б. Избранное психологические труды. М., 2000. 6. Developmental Psychology: Childhood and Adolescence, Fourth Canadian Edition by David R. Shaffer, Katherine Kipp, Eileen Wood, and Teena Willough by Nelson Education Ltd., 1120 Birchmount Road, Toronto, Ontario, M1K 5G4. Kraig G. Bokum D. Psychology Developmental. 2013. 7. Базылевич Т.Ф. Дифференциальная психология: Учебник / Т.Ф.

	Базылевич. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2015.- 224 с. 8. Эриксон Э. Детство и общество. М., 2017. 9. Карабанова О.А. Психология развития и возрастная психология. М.2014. 10.Do'stmuxamedova Sh.A., Tillashayxova X.A., Baykunsova G.Yu., Ziyavitdinova G.Z. Umumiy psixologiya (2-kitob) (Yosh davrlari va pedagogik psixologiya). T. 2021. Axborot manbaalari: http://www.edu.uz (O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi sayti.) http://www.uzedu.uz (O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi sayti). http://www.gov.uz (O'zbekiston Respublikasi hukumati portali) www.cspu.uz (Chirchiq davlat pedagogika universiteti veb sayti.) www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK)
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil “<u>29</u>” <u>avgust</u> dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: Sh.R.Samarova – CHDPU “Psixologiya” kafedrası mudiri, psixologiya fanlari nomzodi.
9.	Taqrizchilar: N.B. Atabayeva – Nizomiy nomidagi TDPU “Psixologiya” kafedrası dotsenti, psixologiya fanlari doktori. O.U. Avlayev- CHDPU “Psixologiya” kafedrası dotsenti, psixologiya fanlari nomzodi.